

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. viij. i[m]proba[n]s Capnionis assert[i]o[n]em s[e]c[und]am.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. VIII.

mento. q̄ ē lex nature. Un̄ Luce. xxiij. d̄r. Interpretabat eis in oībo scriptur̄. q̄ ex ip̄o erāt z paulo post. q̄si declarās hūc sensuz subdit. Necessē ē īpleri oīa q̄ scripta sunt in lege Moisis z p̄phet̄ z psal̄mis de me. Et statim subnectit. Tūc aperuit illis sensuz vt itelligerent scripturas. Uer̄ igit̄ testamētū p̄ antiochomasiā d̄r scriptura. Quid igit̄ sonet. Scrutamini scripturas. iā vnicuiq̄ patere p̄t. Un̄ Matth̄. xxvj. d̄r d̄ns. Quō ē īplebūf scriptur̄ Et alibi sept̄. ita ver̄ lex appellat̄. Nō igit̄ ē bñ dictū. q̄ Chriſt̄ s̄bis illis voluit pprie scire z iudicare sc̄pta magr̄oz ex q̄bo potissimū c̄fect̄ ē Thalmud

¶ Caplm. viij. iprobās Capnionis assertōem sc̄dam.

THEOLOGVS

S. i. Placet Benigne qd̄ rectū ē. vñ z ingenue fatemur. etiā te inter scalpendū optimoz armor̄ p̄duxisse copiā. Sed nimis segniter z dissimulat̄ eis vter̄. canitellule in h̄ paradus. q̄ multū latrat. s̄z nō mordet. dū Capnionē. vt solueret. nō extimulasti. Silētio etiā p̄teris diuisione illā scripturaz in Bibliā z libros Rabinoz. quā Capnion Chriſto ascribit. Cōtra hāc em̄ veluti ma necef q̄ sc̄z viperā quādā. pessima heresi intumescētē. mucrone scripturaz p̄ te chriſt̄ Rabi inductaz stringere debebas. Qd̄ q̄ facile sit. nūc oīdem̄. Noīant̄ noz libros s̄b em̄ Rabinoz scriptur̄ vane traditōes. s̄. Petri p̄. de vana v̄ra p̄uer scriptura p̄ph̄e fatōe paterne traditōis. Nominant̄ etiā fabule ap̄d aplm̄ p̄ Thimo. p̄. z q̄rto caplis Sup̄ q̄bo diuio plen̄ nūmine Auḡ. li. ij. cap. p̄. p̄ aduersariū leḡ z p̄phetaz. inter cetera sic inq̄. Nescit aut̄ (sc̄z ille aduersari⁹) h̄repter scripturas legitimas z p̄pheticas. iudeos. q̄sdā traditōes. q̄s nō sc̄ptas h̄nt. s̄z memoriā tenēt. z alter in alterz loquēdo trāsfundit. q̄s deuterostim vocāt. vbi etiā dicere audēt. es credere deū p̄mo hōi. duis creasse mulieres. ex q̄bo texūt genealogias s̄e (sicut ait apls) infinitas. parientes infructuosissimas q̄stiones. Silia d̄r Capnion p̄ma sua reclaratōne. argumento. xv. De scriptur̄ Rabinoz de q̄bo interpretat̄ s̄bū Chriſti. Scrutamini scripturas zc. sic inq̄ens. Tpe Chriſti erāt Thalmudica q̄dā. q̄ dicebāt Myschne. s̄ue s̄m grecos deuterostis. q̄ latine dici posset secūdina. id ē lex secūda. quā ip̄i dicūt ex ore Moisi z senioz acceptā. z postea in libros redactā. de q̄ sc̄tus Hiero. in mlt̄ loc̄ mētionē facit. Cū ē sicut be. Auḡ. eas scripturas noīat traditōes. ita etiā z Capnion. vt ex tertia clausula euidēs ē. In ceter̄ s̄o s̄ba eoz in eandē currunt sentētā. p̄fecto b̄tō Augustio. etiā c̄sentire h̄z Capnion in s̄ q̄ apls illas scripturas. tāq̄ fabulosas reprobauit. Nec ificiari p̄t. qz affirmat z Chriſtū eas reprobare. vt. v. cap. ex tertia clausula cū duz bus sequentibz manifestū est.

Job. xxxv.

Vipera pessima
ma necef q̄ sc̄z
Auḡ.

p̄. Thimo. p̄.

Myschne
deuterostis

Marci. vij.

S. ij. Porro b̄tō Auḡ. paulo post s̄ba inducta. fundās se in s̄bo Chriſti Marci. vij. dicēs. Bene irritā fecistis m̄da

LIBER I. CAP. VIII.

tū dei vt traditiōem vestrā seruetis ꝛc. rescindētes ꝑbū dei ꝑ traditiōem vestrā quā tradidistis ꝛ filia hmoi mltā facit. sic subdit Augustin⁹. Vbi euidenter Chriſt⁹ oñdit ꝛ illā dei eē legē. quā iste ꝑphanus blasphemāt. ꝛ in deos hꝛe suas traditiōes a libris ꝑpheticis et legitimis alienas q̄s appellasse aplm ꝑphanas fabulas ꝛ aniles. ꝛ genealogias interminatas. nō heretic⁹ sꝫ catholic⁹ lector inſtelligit. Ecce q̄ lucide brūs Aug⁹. ꝑbū apli ꝑ ad Thimo. ꝑ. ne sez intēderēt fabulis ꝛ genealogys. ꝛ illd̄ q̄rti capli. ineptas ꝛ aniles fabulas deuita. exponit de doctrina Rabinoy. quas Chriſtus traditiōes nominauit.

Aug⁹.

S. iij. Cui diuus nꝛ Aqnas assentiēs sup ꝑo ꝑbū sic inq̄t. Dicit q̄ fabulas nō datā legē in scriptis. sꝫ in ore sez Thalmud. Et sup ꝑbū scdo sic inq̄t. Que ꝑꝑe nō rēp̄sentat ē inepta. sicut fabule de Thalmud. Porro ad Titū ꝑo inq̄t Apl̄s. Increpa eos dure ꝛc. Nō intēdentes fabul̄ iudaicis ꝛ mādat̄ hoim ꝛc. Sup q̄ idē Aqnas sic inq̄t. Qd̄ d̄t fabulas ꝑt referri ad eoz narratiōes ꝑter doctrinam leḡ. q̄ sunt fabulosa vt Thalmud. Unꝫ ꝛ de doctrinis ꝛ traditiōibꝫ scribāꝛ ꝛ doctoz oēs sc̄i expositozes ꝑba apli h̄ itellerere

Sc̄tus Tho.

S. iij. Uides ne mō Benigne. q̄ta ad illā emētā tui Capionis diuisionē (q̄n falcem suā ꝑsumptuose misit in messem sue ꝑfessionis alienā) seq̄t absurditas. vt eas scripturas q̄s apl̄s respectiue appellauit fabulas. q̄bꝫ nō debeat intēdere fideles. eas Chriſt⁹ sub honorifico sc̄pturaz noie dignat⁹ sit. cū sacris ꝑꝑhendere l̄ris. ꝛ eas in ꝑbatōez sue diuinitat̄. voluerit testimonijs paterne vocis. ꝛ miraculoy suoy ānumerare.

Absurditas ꝑ
ma q̄ seq̄t ad
sc̄daz Capnio
nis assertiōem

S. v. Sed qz hanc absurditatē tuis forsan palliationibꝫ attenuare tentares Benigne. Habemus altiora q̄ ꝑ deo ꝛ veritate loquemur. Nō ignoras itaqz Benigne innumeros esse passus noui testamēti. in q̄bus tacitis scriptoz nominibꝫ. citant̄ scripture his ꝛ similibꝫ verbis. Sicut dictū est antiquis. scriptū est. vt scripture impleteretur. dicit scriptura. Quid legis. nōne legistis. pronidens aut̄ scriptura. An ꝑꝑter nos scriptura dicit ꝛc. Si q̄ Chriſt⁹ noui testamēti cōditoz. nomē scripturaz ad libros Rabinoy extēderit. nōne ꝑfusa ꝛ ꝑplexa seq̄t incertitudo. circa intelligētiā noue leḡ. ꝑ eo. qz dubiū sp̄ erit. an talis allegatio ad scripturā Bible. vt ad libros Rabinoy venerit referenda.

Job. xxxvi

Ad sc̄daz asser
tionē Cap. ser
quif ꝑplexitat
circa intelligē
tiā noue legis

S. vi. Unꝫ incōueniēs h̄ ꝑuenire volēs brūs Remig⁹ ad Titū ꝑo ca. cū apl̄s quendā induxisset poetā sic inq̄t. nomē ei⁹ nō noīauit Apl̄s. sicut solet noīare ꝑphetas dei dicēs. Sicut et David d̄t vl̄ Elaias. vl̄ tacitis eoz noibꝫ. dixit sicut scriptū ē. et ea scriptura intelligit in q̄ ē auctoritas dei. Eadē d̄t brūs Aug⁹. q̄z

Remig⁹.

LIBER I. CAP. VIII

Aug.
Sctoꝝ reglā
circa intelligē
tiā scripturaz
infallibilis

Dieronym⁹

Testimoniuz
Erasmi cōtra
Lapnionē.

Luce vlti.

Lapnionis er
ror euāgē⁹ dis
sonat.

Luce vlt.

Ad roma. xv.

Affertōez Lap
nionis 2^{am} ml
te sequūt ab
surditates et
blasphemie

uis diffus⁹ ca. iij. libri scđi P aduersariū leg⁹. habent q̄q; in glossa
ad Titū p^o ca. ¶ Uides ne Benigne sc̄tos istos scripturaz inter/
pres. p infallibili regula tradidisse. nomen scripturaz ad diuinas
lras. in q̄b⁹ ē auctoritas dei restringendū eē. Et q̄dē huic regle adsti
pulant diuinar scripturaz sacrarium. diuus ipse Dieronym⁹ sup
Matthēi. xxvii. q̄ ad pbādū euāgelistā illd̄ testimoniū qd̄ accepe
rāt triginta argēteos p̄ciū app̄ciati rē. (qd̄ in Dieremia nō habet)
nō citasse ex apocriſo Hieremie. in q̄ testimoniū illd̄ de s̄bo ad s̄bū
legerat. sic inq̄t. Euangelistaz 7 aploꝝ more. q̄ s̄boꝝ ordine p̄tere
misso. sensus tm̄ de veteri testamēto p̄ferūt exēplū. Qd̄ q̄dē Diero
nyimi s̄bū exclamās nouus 7 disert⁹ scripturaz interpres Erasmi⁹
Roterodam⁹ sic inq̄t. Nō p̄bat Dierony. vt apls ex apocriphis
adduxit testimoniū. Et tu Lapnion vis ipm̄ Chriſtū ex libris a se
reprobatis adduxisse testimoniū.

S. vii. Ad stipulant etia dicit regle oēs noue leg⁹ exposito
res. q̄ allegatōes talit factas 7 monstrarūt 7 docuerūt
in veteri lege req̄redas. Nec mirū. Est em̄ reglā hec in sacro euāge
lio clarissime fundata Luce vltio. vbi Chriſt⁹ sic inquit. Nec sunt
s̄ba q̄ locut⁹ sum vob̄ cū adhuc essem vobisc̄. qm̄ necesse ē impleri
oīa q̄ scripta sunt in lege Moisi. 7 p̄phet̄. 7 psalmis de me. Et imē
diatē subiūgit. Tūc aperuit eis sensuz vt itelligerēt scripturas. Ec
ce q̄ Chriſt⁹ scripturas recolligēs q̄s añ passionē p̄dixerat aplis in
se adiplēdas. p̄uise distiguit eas ī legē Moisi. p̄phetas. 7 psalmos.

nullā de lris Rabinoz faciēs mētionē. Error ḡ ē tui Lapnionis Be
nigne sacro euāgelio manifeste dissonās. 7 oīb⁹ sacraz lraz om̄eta
sonat.

S. viii. Et vt absurditas hui⁹ erroris magis (torib⁹ p̄ri⁹
eluceſcat. alti⁹ q̄ hic latēt repetam⁹. Euāgelista loco
nūc citato. vniuersali s̄mone sic scribit. Et incipiēs a Moise 7 oīb⁹
p̄phet̄. interpretabat illis in oīb⁹ scriptur̄. q̄ de ip̄o erāt. Apl̄s q̄q;
ad Ro. xv. sub vniuersali sermone sic scribit. Quēcūq; scripta sunt
ad nostrā doctrinā scripta sunt. Si ḡ (vt tuus affirmat Lapnion)
Benigne. Chriſt⁹ noue leg⁹ additor. nomē scripturaz extēdit ad li
bros Rabinoz. q̄s Chriſt⁹ noiauit traditōnes 7 reprobauit. vt 7
tuus inq̄t Lapnion in tertia q̄rta 7 q̄nta clausulis. 7 q̄s apl̄s ap
pellauit fabulas. q̄b⁹ nō debeat fideles iherere nec opam dare. Seq̄
tur irrefragabilr nec inficiari poter⁹ Benigne. Chriſtū ip̄a die re
surrectōis sue gl̄iose. discipul̄ suis explanasse. sensumq; eis apuisse
vt itelligerēt scripturas. 7 a se reprobatas p̄us. 7 q̄s apl̄s cōi oīm
expositoꝝ sn̄ia appellauit fabulas. q̄s debēt reuitare fideles

S. ix. Nūqd̄ iuxta Lapnionis tui errorē. ex vniuersali sermone
apli iā iducto. sequēs erit. libros Rabinoz scriptos eē
ad nostrā doctrinā. vt p̄ eoꝝ scripturas spem habeamus. Nūqd̄ in

LIBER I. CAP. VIII.

hoc ap[osto]lus erit sibi p[ro]trarius. vt dicat eas scripturas ad nostram doctrinam esse scriptas. quas ipse deuitadas docuit tanq[ua]m fabulas. Quis catholicoz pariter audire poterit tam degeneres tanq[ua]m blasphemias absurditates

S. E. Præterea vt etiã p[er]tinacissimũ quẽq[ue] stricti[us] artem[us] et rem ipsam luce clari[us] indicãdo summam iaz. p[ro]ductor in fascem recolligam[us]. Christ[us] libros rabinor[um] traditões noiauit. et hoc s[ecundu]m b. Aug[ustinu]m aliosq[ue] s[an]ctos sacraz lrãz interpres. ap[osto]lus p[ro]phanas siue iestas fablas appellauit. easq[ue] deuitadas admonuit. Eosequẽs q[ui] ex iam p[re]dict[is] est. ap[osto]lum Paulũ in eo fuisse ch[ri]sto p[ro]trariũ. q[ui] fidelibus dissuasit incẽdere illis scripturis. q[ui]s ch[ri]st[us] ip[s]a die resurrectiõis interpret[us] est suis discipulis. fuim[us] hic p[ro]lixiores Benigne sed tu nos tua dissimulatõe coegisti ea que p[er]nuẽtib[us] oculis p[re]ter simulanter p[re]cepisti. nec parce nugis

Epilogatio
summaria.
s[ecundu]m scõaz asser
tionẽ Capm.
Christ[us] et ap[osto]lus
fuere sibypsis
p[ro]trariũ

GE. BENIG. AD IO. REVCH.

Tandẽ ip[s]os Thalmudicos libros appellasti hereses. si q[ui] ch[ri]stus d[omi]nos scrutari voluit. igit[ur] hereses scrutãdas iussit. et hereses de ip[s]o testimoniũ p[ro]bitere asseruit. Quo quid absurdius?

THEOLOGVS

S. E. i. frustra ap[osto]lit Benign[us] os suũ. et absq[ue] vtilitate v[er]ba multiplicat. Nõne nosse debemus argumẽtoz fines e[ss]e solutiones. cur argumẽti tui verã nõ appet[as] solutiõe[m]z? Cur absurditatẽ quã veridice obiectas Capmionẽ diluere nõ facis? Sed caut[us] es ne materiã agitãdo male olentẽ fetozẽ p[ro]citares maiorẽ Un[de] p[ro]scis etiã Capmionis supare vires b[on]e soluere Benigne p[ro]stas. q[ui]d dehinc lucificabim[us]. q[ui] elabi nitentẽ tenebim[us] Capmionẽ. vñ Capmion si q[ui]d habes q[ui]d loq[ui]ris rñde

Job. xxxv.

Job. xxxiiij.

IOAN. REV. AD G. BE.

Euenire plerũq[ue] solet. vt cũ aliquẽ laudare aut defendere cupim[us] nõ solũ vera. s[ed] etiãz verissia assumam[us]. legat Demosthenes. legat et Licero. audiãt et nostri p[ro]cionatores ac doctores. q[ui] dũ scõaz aliq[ui]d efferre cupiũt. tot et tãta in laudẽ ei[us] inducunt. vt oes excellere videat. Sic dũ de vnaq[ue]q[ue] virtute loquũt[ur] aut scribũt. eã oib[us] alijs p[ro]ponere vident. Siliter si de minimo vitio sermones habeãt. adeo illud vituperãt. vt nullũ eo scã est[us] e[ss]e p[ro]sudeãt. Sic et mihi in cõsultatõe mea p[ro]tigit. Nã dũ existimare sicut et nũc existimo libros hebreoz nobis vtilis e[ss]e. et egre ferrẽ illoz p[ro]silia q[ui] eos sup[er]mẽdos docerent atq[ue] p[ro]buredos. oes rõnes q[ui]s in fauorẽ hui[us] opinionis inuenire poterã. in illo breui tpe scrutat[us] sum

THEOLOGVS

S. E. ij. Cõfiteris hic Capmion v[er]bis. id q[ui]d facta tua palaz de te iã p[ro]de enũciarũt. et vtinã nõ multitudo (vt in Job legi

Job. xxxvi.

De i.

LIBER I. CAP. IX.

mis) inclinauerit te donoz. vt nō solū oēs rōnes ac errores (si allu-
cinatiōes dici nō debeat) s; z oēs vires atq; conat⁹ ipēderes. z h̄ nō
vt hi de q̄bō narras in alicui⁹ sc̄ti euectōem aut laudē. Nec in vti-
rū execratōem quoz laus aut turpitudine nō satis efferri p̄t. vey in
exaltatōem inimicōz ei⁹ p̄ quē saluati sum⁹ b̄ndicti sanguinis ch̄ri
sti. p̄iudicādo tū fidei ch̄ristiane. tū auctoritati z p̄latoz z p̄ncipuz
Nec deniq; veridice aut doctozes aut p̄cionatores vsq; adeo extol-
lūt minimū sc̄tū. aut execrant viciū minimū. vt p̄termissa veritas
te minora asserāt maiorib; ante stare (Veritas nāq; ē nec in min⁹
Sc̄tus Tho. nec declinare in mai⁹) s; vnūq; q; put est sunt p̄secuti Tu aut decli-
2° q. cix. ar. nās a vero falsuz p̄suadere nō erubuisti. Q; si adicias ampli⁹ loq;
iii. erit q̄ id tibi ostēdat.

¶ Ep̄lm. ix. Refellit excusatōem Lapniōis ex Burgēsi sump-
tā. Refellit quoq; fundamēta ei⁹ tanq; friuola ex viciū dictionū
ridicule capta IOAN. REVC. H.

Et ml̄tos libros reuoluēdo in Burgēsi illam expōnez repperi
Ch̄ristū videlz dū diceret. scrutamini sc̄pturas. de sc̄ptur; Thal-
mudic; iudicasse. ip̄m aut egregiū biblię z sacraz lr̄az expōsitorem
ita vt certet q̄dā mō cū Thico. de lyra. iudicāt pene oēs. Assumpsi ḡ
illud tanq; p̄babile z verissē.

THEOLOGVS

Burgen.
fol. vii. fa. p.

Joan. v.

Derogat doc-
torib; Cap.
fol. vi. facie p.

Offēdit Bur-
gen. Lap. tēp-
rari⁹ locutus

Additio ad
euāgē^m. falsa.

¶ Si Lapniō oēs reuoluisses libros. offendisses Burgen. z
aliter. z ad sc̄toz mētē h̄ac expōnisse ch̄ri auctoritatē. Esaie.
vij. additōe. iij. s; qd̄ tūe p̄cinnabat iudaice affectōi. id delegisti. id
et q̄ritasti. Et insup cū tuā exorsus eēs inspidā p̄sultatōem. testat⁹
es Lapniō eā sup ch̄ri s̄bo. Scrutamini sc̄pturas zc. tanq; sup p̄ci-
puo q̄dā te collocasse fundamēto. nulla dūi Burgēsi. aut certe cu-
iusuis alteri⁹. tibi ad stipulātis penit⁹ ibi habita mētōe. q̄nimo tū
burgesez ip̄m. tū alios doctozes aduersus Thal. scribētes vti testes
inutiles parui habuisti. Disce derogās s̄bis Itaq; ipedit me nihil
q̄cqd supradicti nr̄e fidei adūsus Thal. scripserūt. Qua igit̄ frau-
de hic loci p̄ burgesem te excusare ausis nō video. nisi forsan ei eaz
ob rē assentiēdū arbitrat⁹ illic nō es. q̄ nō p. sed s̄ Thal. scripserit
¶ Verūtū burgesem in sua expōnete loq; tēperat⁹ locutus
fuisse facile p̄stabit attēdētī p̄mo te q̄si p̄ regula tradidisse
Ch̄ristū (cū diceret scrutamini scripturas) in bibliā atq; in rabino-
rū libros sc̄pturas diuisisse. Deinde q̄ illic ch̄ristū sc̄pturas rabino-
rū (ex q̄b; Thal. s̄ nos p̄fect⁹ est) p̄p̄e (s̄ est eas z nullas alias) desi-
gnauisse dicis deniq; (qd̄ q̄ falsissime ex tuo met capite ad sacru ad-
disti euāgeliū) easdē rabinoz sc̄pturas in p̄hibēdo ch̄ro testimoniū
sacre parificari biblię. z h̄ac q̄dē a te p̄fictā falsitatē cū nota maxie
asseuerasti assertōis. cū subdis. Et hec est veritas. Et idē q̄q; q̄ cla-
rissime p̄z dū scribis q̄q; ch̄ristū mādas Thal. mudicas nō p̄cre-